

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

<p>Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelműben. Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen. Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—. Kéziratokat nem küldünk vissza.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, Szentkirályi-utca 28b. sz. a. (SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)</p>	<p>A hirdetések árszabálya: A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő. Egyéb hirdetéseknek: egész oldal ... kor. 22.— negyed oldal ... kor. 8.— fél oldal ... kor. 16.— nyolcad oldal ... kor. 4.— A díjak előre be kellendők a Szent-István-Társulathoz.</p>
---	--	--

A hét eseményei.

A magyar katolikus oktatásügy terén nevezetes mozzanatok történtek e hét folyamán. Az első és legfontosabb esemény volt a *Vasary* Kólos bíbornok-herceggel elnöksége alatt tartott püspökkari konferencia, amelyen főleg a katolikus tanügyet érintő ügyek fölött tanácskozott a nagyméltóságú püspöki kar.

Tárgyalás alá került: a magyarországi latin és görög szertartású római katolikus népiskolák újabb revídiált tanításterve; a magyarországi latin és görög szertartású római katolikus tanító- és tanítónőképző intézetek tanításterve, valamint a római katolikus felső nép- és polgári iskolai tanítók képesítési vizsgálatának szabályzata. Ezen tárgyakra vonatkozólag a hercegprímás előterjesztéséhez járult hozzá a püspöki kar. Előterjesztett ezután a katolikus népoktatási intézetek tankönyveit bíráló bizottság szabályzata is, valamint megnevezettek a bizottsági tagok. A püspökök az előterjesztéseket mind tudomásul vették. A még tárgyalásra került folyó ügyek során *Mailath* Gusztáv gróf erdélyi püspök jelentést tett a népiskolák számára készített katekizmusról. A püspöki kar nagy örömmel vette tudomásul, hogy az ügy már befejezést nyert s hogy a jövő tanévben az új katekizmus életbe léphet. Mi erősen reméljük és hisszük, hogy a nagyméltóságú püspöki kar határozatai a magyar katolikus népoktatás fokozottabb föllendülését jelentik, mert olyan ezentően szükséges kérdésekre vonatkoznak e határozatok, amelyeknek évről-évre való előadásával iskoláinknak, képzőinknek csak belső értéke szenvedett. De ezenfelül a katolikus Tanügyi Tanács önbizalmát, őszinte lelkesedését is fokozni fogja az a körülmény, hogy a nagyméltóságú püspöki kar ezen — valóban önerejéből megismosodott intézményét a magyar katolikus népoktatásügynek, oly szaktényezőnek ismeri el, aminő az állam tanügyi kormánya előtt az országos közoktatásügyi tanács.

Fontos eseménye e napoknak a katolikus

nagygyűlés, mely habár társadalmi jellegű, de működésével jótékonyan kihat a katolikus közélet minden terére. És erről a rendezőség díszletes módon gondoskodik is.

Mint minden évben, úgy ezúttal is tanügyi kérdések is szerepelnek a nagygyűlés program-pontjai között.

A nagygyűlés tanügyi tárgyalásaival — hivatásunkhoz mérten — a legközelebbi számunkban fogunk foglalkozni. Most csak azon óhajunkat fejezzük ki, vajha időszerűen tárgyalmának a tanügyi kérdések előadói a katolikus közoktatás viszonyairól.

Epen a nagygyűlés előestéjén jelent meg a hír, hogy Berzeviczy Albert dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter immár benyújtotta a képviselőháznak a népoktatási törvényjavaslatot.

Nem áll módunkban a törvényjavaslatról részletes véleményt nyilvánítani, mert a javaslat teljes szövegét nem ismerjük; ammit azonban a lapok közlései nyomán kijelenthetünk, hogy a javaslat díszletes eréllyel törekszik a magyar iskolát magyarrá tenni. A katolikus tanítás részéről hangoztatott kívánalmakat a törvényjavaslat átdolgozói nagyobbrészt figyelembe vették, két sarkalatos óhaj mellőzésével.

Először is a törvényjavaslat nem nyújt nem biztosít anyagi forrásokat a felekezeti iskolák korszerű fejlesztésére. És ami az egész törvény legveszedelmesebb része: egyforma képesítés, ugyanazon feladatok szigorú hangsúlyozása mellett a felekezeti és községi tanítósnak nem adja meg ugyanazt a fizetést, azt az anyagi ellátását, mit az állami tanítósnak törvényerővel biztosított.

Hogy ebből a jogosulatlan megkülönböztetésből minő káros következmények érhetik majd a magyar nemzeti népoktatást, arra nemcsak mi, de mások is rámutattak. A vezetés tévedés ott volt, midőn az állami tanítók fizetését rendezték és megfélekedtek arról, hogy a nemzeti kultúra fejlesztésének munkája nem a 3—4000 állami, hanem a 24 ezer felekezeti és községi tanító vállain nyugszik.

13.

Mit tegyünk a kath. iskolák elállamosítása ellen.

Valahányszor olvasom a hirt, hogy itt, meg ott a kath. iskolát államosították: mindannyiszor bizonyos lelki fájdalom fog el, mert az ily községről azt kell, hogy gondoljam, hogy ott gyenge lehet az állami vezetés, hogy ott a vezetőség lelki szemei nem látnak meg mindent.

A «Néptanítók Lapja» május 5-iki száma meg éppen tömeges államosításról hozott hirt. Igazán elcsodálkozni rajta és sehogy sem tudom fölfogni, hogy miként? avagy mi oknál fogva tudott az illetékes hatóság beleegyezni abba, hogy nemcsak egy, de több kath. iskola is államosíttassék!

Azonban minden félreértés kikerülése okáért megjegyzem, hogy én e kijelentésem által egyáltalán senkit sem akarok támadni, csak egyéni észlelémet fejeztem ki nyíltan, őszintén és anélkül, hogy félnem kellene, miszerint szókimondásom által talán betévesedhetnek rajtam emez ismert közmondás: «Mondj igazat: betörök a fejedet!» Aztán meg azt is ki kell jelentenem, hogy nem az az igazi jó barát, ki mindig csak bökol, hüzeleg, dicsőít és magasztal hátunk mögött meg kigymyol s szerencsésen ingykedik, hanem az a jó barátunk, aki hibáinkat, gyengeinket jóakarattal fölárja, aki hibáinkon szomorkodni tud. Szókimondásom tehát ennek a szomorkodásnak jóakarattal külső kifejezése csak.

Meg egy kijelentés!

Mivel a támadás t. i. az elállamosítás szorosan összefügg az uralkodó tanügypolitikai fölfogással, tehát a védelemnél sem szabad ezt figyelmen kívül hagyni. Ezen oknál fogva én sem tartozokodni a tanügyi politikától.

Ezeknek előre becsátása után áttérhetek a címbe kitűzött tárgyra.

Sok szó esett már a tanügyi lapunkban, hol egyik, hol másik kartárs tollából a kath. iskolák elállamosítása ellen és az egyik emezt, a másik meg amazt ajánlja, mint ami szerintük biztosan megóvná iskoláink kath. jellegét. Természetesen mind érdemny nélküli, mert egyik sem ott kereszte a védelmi eszközt, ahol kellett, illetve vagy nem tudta, vagy nem akarta a biztos védelmi eszközt megnevezni. Így dr. Kozma K. Katolikus Iskolaegyesületet javasol; B., illetve Jeszenák G. pléb. úr pedig az iskolaépületnek és az iskola ingatlanainak a telekkönyvekben a római katolikus hitközség nevére való bejegyeztetését tanácsolja.

Mindezek a jó tanácsok avagy intézkedések elég szép es jó látszanak látszanak, de csak látszanak, mert alapjukban véve mégis csak gyenge, erőtlen védbástyák a kath. iskoláknak az elállamosítás ellen. Hogy miért gyenge, erőtlen védbástyák? — megmondani. Azért, mert hiába van az iskola és ingatlanai akármilyen névre is telekkönyvileg bejegyezve, nagyon könnyű azt onnan — csupán egyszerű kérvény benyújtásával — lejegyeztetni és az állam tulajdonául átíratni, ha t. i. a hit-

község vagy pláne maga az illetékes hatóság átengedi azt az államnak.

Egészen más védelmi eszközökről kell itt gondoskodni.

Nézetem szerint az elállamosítás soha sem következhetik be:

1. *Ha az illetékes tanügyi hatóság nem adja beleegyezését az államosításba.*

Ezt hangsúlyoznom kell, mert hisz utóvégre is súlyos felelősség is nehezedik lelkiismeretere az iskoláknak *tiszta kath. szellemben való megtartása és fejlesztése* körül.

Az nem szolgálhat menteségül, hogy egyik-másik kath. hitközség szegény s így iskolája talán a hiányos fölszerelés avagy túlszűfölség miatt nem felelhet meg a törvény kívánalmainak; mondom, mindez nem szolgálhat menteségül és nem lehet alapos érv arra, hogy — vallásunk alapigazságait egyszerűen elhagyva vagy háttérbe szorítva — nyomban átadjuk iskoláinkat a vallás nélküli iskolafenntartó államnak. Semmi körülmények között sem kellene átadni a kath. iskolát az államnak, mert ha csakugyan szegény valamely hitközség: azon még lehet segíteni, csak *akarni* kell; sőt nemcsak lehet, de *kell* is segíteni, *ha kath. iskoláinkat elresziteni és ha lelkiismeretünket mulasztással, nemtörődomséggel nem akarjuk terhelni.*

És hogyan segítsünk a szegény hitközségeken? kérdezhetné valaki. Hát úgy, hogy minden kath. férfiú egyházi és világi egyaránt, jövedelme arányában 1% hozzájárulást ajánlana föl a kath. iskolák fönttartására és ezzel a haza, illetve a keresztény tanügy oltárára. Némelyek talán 2—3%-ot is adnának. Ezenkívül sokat lehetne várni a kath. nagybirtokosoktól is, kik illetékes plébánosuk által volnának fölkérendők az 1%-nyi önkéntes megadóztatásra. Ha esetleg vannak valahol iskolai alapítványok: az ezek után járó kamatok szintén növelni fogják az 1%-os megadóztatásból befizetendő összegeket.

2. *Ha a kath. iskolák tanítói* — mint az állami tanítók és egyéb tisztviselők — *szintén kapnak fizetés-javítást.* Igaz, hogy amely tanítónak lelki szemei nyitva vannak és a vallása ügykörébe eső dolgokat mindenkéül fölé helyezi: az nem a fizetés-emelés miatt fog buzgólkodni a kath. iskolák fönttartására, hanem magasabb erkölcsi szempontból. De merem állítani — bár ezen állításom tevédezen alapulna is — hogy a kath. tanítók egy nagy százaléka nemcsak rokonszenvez az államosítás eszméjével, de sőt viszonyait és tehetsége szerint azon munkálkodik, előkészítgeti a talajt, hogy az államosítás mielőbb valósuljon. És mi ennek a lelkiismeretlen mozgalomnak a rugója? Semmi más, mint az anyagi előny, a jobb fizetés. Persze, sajnálatra méltó az ily kath. tanító, de — mondjuk ki nyíltan — van ilyen is. Sőt felő, hogy — a mostani nagyon is anyagiassan gondolkodó világban, amikor fizetés miatt egyik «sztrájk» a másikat éri — talán sok is van ilyen.

3. Kívánatos, hogy oly politikusok jussanak be

minél nagyobb számban az országgyűlésbe, kik nyíltan bevallott keresztény férfiak és mint ilyenek, Krisztus szellemében működnek s Krisztus szellemében akarják a szegény népet is üdvös és igazságos törvények által boldogítani.

Az férfiak fogják a kath. autonómiát is létrehozni. Mar pedig, ha egyszer valahára a kath. autonómia életbelép: világos, hogy ez erős gátul fog szolgálni az iskolák államosítása ellen.

Ha tehát komolyan óhajtjuk kath. iskoláink fejlődését — mi pedig minden kath. embernek erkölcsi kötelessége — akkor minden kath. ember szívesen a védelmet biztosító intézmények és módok fölkarolására és ebben a papok, a tanítók — mint akik a nép vezetésére — hivatják, hogy követendő példát adjanak a népnek. E nélkül minden jó óhajunk csak óhajnak fog maradni s minden fölajdulásnak hiábavaló lesz! Minél tovább alszunk: annál keserűbb lesz az ébredés.

Addig tegyünk valamit, míg nem késő! E három pontban jeleztem, hogy nézetem szerint hogyan, mi módon lehet és kell megvédeni a kath. iskolákat az államosítástól.

Ha az általam biztosnak velt gátat itt-ott fölállítják és ha ezen gát által csak egy kath. iskolát is sikerül megmenteni az államosítástól: fáradtságom már akkor sem volt hiábavaló.

Cseffa,

Hritzko György.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A «Balassagyarmatvidéki róm. kath. népnevelők egyesülete» 1904. évi október hó 27-én Nagyszécsényben, a róm. kath. iskola helyiségében, d. e. 9 és fél órákor tartja évi közgyűlését, melyre az egyesület rendes és tiszteletbeli tagjai szeretettel meghívattak. A tárgysorozat több pontjai: 9 és fél órákor énekes szentmise. A pályamunkák bírálata s az eredmény kihirdetése. A jutalmat nyert mű vagy művek fölolvasása. A középponti bizottság a következő pályatételeket javasolja: a) Milyen akadályok hátráltatják az iskola sikerét s mit tehet ezek legátására a tanító? b) Mily ereje van a szeretetnek a nevelésben? Az időközben megjelent, az iskola belételeire vonatkozó rendeletek és utasítások ismertetése. Beszámolás az «Orsz. kath. kántori nyugdíjgyesület» ügyének mai állapotáról, Szokoló Istvántól. Karancsság, 1904. évi okt. 4-én. Erhardt Viktor, alesperes, plébános, elnök.

Meghívó. A szombathelyi-egyházmezei róm. kath. tanítóegyesület körmenti köre f. évi őszi közgyűlését október 25-én Kőrmenden tartja meg, melyre minden tanügybarát tisztelettel meghív az elnökség. Dr. Kovács Emil körzets értekezést tart a tudóvszról. Kőrmenden, 1904. okt. 11-én. Tarány Mihály, a kör jegyzője.

Meghívó. A széplaki espereskerület tanítóegyesülete őszi ülést október 26-án — szerdán — Szécsényben tartja, melyre a kör tagjait és tanügy barátait tisztelettel meghívom. Az ülést 9 órákor szentmise előzi meg. Endréd, 1904. okt. 15. Elnök úr megbízásából. Szabó János jegyző.

Meghívó. Az «egri főegyházmezei róm. kath. tanítóegyesület» 1904. évi október hó 26-án és 27-én tartandó képviselői közgyűlésére. Tárgysorozat: október hó 26-án, szerdán, d. e. 10 órákor központi bizottsági ülés (a lyceumi elemi iskola II. o. termében). Tárgyai: a) a jövő egyesületi évre ajánlandó tételek megállapítása; b) a közgyűlés tárgysorozatának végleges megállapítása; c) a közgyűlés elé terjesztendő indítványok tárgyalása. D. u. 3 órákor (a zenetérben). Fölolvasás a tanító jogi állásáról. Tartja: dr. Füss János. Október hó 27-én, csütörtökön. (A lyceum zenetérben.) 1. 8 órákor szentmise a lyceumi kápolná-

ban. 2. Az elnök megnyitója és előterjesztései. 3. A múlt ülés jegyzőkönyvének bemutatása. 4. A jegyző jelentése az egyesület működéséről és állapotáról. 5. Jelentés a pénztár állapotáról. 6. A bírálbizottságok jelentései. 7. A pályanyertes dolgozatok jutalmainak kiosztása. 8. A jövőre kitűzendő tételek megállapítása. 9. Az Egerben létesítendő «Tanítók Háza» (internátus) ügye. 10. Jelentés az orsz. kath. tanítói segélyalap múlt évi működéséről. Előadó: Szőke Sándor. 11. Az orsz. kath. tanítói segélyalap közp. bizottságának gyűlésére kiküldött választása. 12. Tisztújítás. 13. Indítványok. A képviselői közgyűlés tagjainak és a meghívott vendégeknek elszállásolásáról a rendező-bizottság gondoskodik. Eger, 1904. évi október hó. Kabinszky Gyula, prépost-kanonok, egyházmegyei tanfelügyelő, az egyesület elnöke.

Meghívó. A szombathely-egyházmezei róm. kath. tanítóegyesület kemencesaljai köre rendes őszi gyűlését f. évi október hó 27-én. Csellómölkőn a műiskolában fogja tartani, melyre a kör tagjait és a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívom. A gyűlés kezdete délelőtt 10 órákor; ezt megelőzőleg 9 órákor szentmise lesz. Főbb tárgyak: A tuberkulózisról fölolvas dr. Heltési Elek környak úr. A tavaszi gyűlésen kitért tételre beérkezett pályamunkák bemutatása. Egy lecke a mérésstanból. Gyakorlatilag bemutatja Brányi Zsigmond esztergomi kántárs. Ság. 1904. évi október hó 15-én. Kovács Sándor körnök.

Tanítógyűlés. A Pápa-Csóth esperesi kerület róm. kath. tanítói köre folyó hó 11-én Vaszar községben tartotta őszi vándor közgyűlését. A közgyűlést Veni Sancte és szentmise előzte meg. Haydn Lajos elnök szép megnyitó beszéde után Németh Mária oszt. tanítónő, Lakos Kálmán, Pályinger István és Scopos László oszt. tanítók, Krém Béla és Fehér József kántortanítók mint új tagok vétettek föl. Ujhay József, Hardi János és Bujtor Imre nyugodalomba vonult kántársak nevei pedig a kör névsorából töröltek. Két gyakorlati tanítás volt: ifju Széplóth János kupi oszt. tanító úr «Veszprém vármegye térképének ismertetése» és Nagy Pál vanyolai kántortanító úr «Fő és mellékmondattal tanítás» címen, mely előadások elismerésben részesültek. A közgyűlés Papp Sándor veszprémmegyei királyi tanfelügyelőt, a népnevelés buzgó vezetése körül szerzett érdemeiért, a testület dísztagjává választotta. A díszoklevél a tavaszi közgyűlésen Pápa-Kovácsiban fog átadatni, melyre a kir. tanfelügyelő meghívatik. A közgyűlés kimondta, hogy nem helyesli, miszerint a kántori teendőkkel összekötött tanítói állásokra tanítónők is neveztetnek ki; és ennek megszüntetése érdekében a központi bizottságot jegyzőkönyvíleg fogja fölkerülni. Az elnökség fölhívása folytán két fiatal kántársunk bejelentette, hogy a hozzájuk nem illő harangozásról lemondottak. Így van jól, a tanító legyen tanító, de nem harangozó: ezt követeli a mai kor, de még inkább a tanító tekintélye. Lakos István.

Tanítógyűlés. A szabadkai tankerület tanítói folyó hó 6-án tartották őszi gyűlésüket Szabadkán Kulancsics Miklós kerületi esperes elnökeletével. Az elnöki megnyitóban korunk szabadelvű filozófiáját fejtegeti, mely már a haza fogalmát igyekszik kiirtani a lelkekből. Galich Károly kelebbai tanító olvasta föl, «4 lézi munka oktatás»-ról szóló tanulmányát melyben annak nevelő hatását, metodikáját fejtegeti. Gyakorlati tetteiket fölolvassák még Kelevényi Gáspárné, Törki Pál, Dér Ferenc, Hauck József tanítók. Azon kívül Thárka Balázs «Jézus esodatteteleiről és jóvondoléseiről» szóló gyakorlati tanítását adta elő a hallgatók élénk tetszése mellett. Minden pontnál élénk eszmecsere volt.

Tanítógyűlés. A «Veszprémvidéki róm. kath. tanító kör» f. évi október hó 6-án tartotta őszi közgyűlését Veszprémben. A gyűlést d. e. 9 órákor gyászszentmise előzte meg az aradi vértanúk emlékezetére. A szentmisén, melyet Imrek György olvasott, a gyűlés tagjain kívül részt vettek a helybeli tanítóképzőintézet III. e. növendékei is. Szentmise után a szent Anna-iskola A) I—II. osztályának termében gyülekeztek a tagok és vendégek, utóbbiak között Kránitz Kálmán kanonok s egyházmegyei tanfelügyelő, továbbá Papp Sándor kir. tanfelügyelő. A ker. tanfelügyelők közül Lérvánt Antal ősi esperes-plébános, a várpalotai kerület tanfelügyelője volt jelen. A közgyűlés

megnyitása után *Gubicza* Lajos veszprémi tanító, a kör első elnöke az okt. 6-iki gyűlésnapról, az aradi 13 hős dicső emlékezetéről tartott hazafias ünnepi beszédet, amelynek megkövetel. *Székely* István várpalotai tanító *Abrányi* Emil „Az aradi tizenhárom” n. költeményét szavalta el igen szépen, nagy hatást kelteve. A Himnusz elneklése után megvitatott a tárgysorozat. Elnök örömmel tudatja a körrel, hogy *Népec* Aroston apátkanónok úr önagysága által kegyes volt a kör véndökségét elfogadni. *Székely* József vasvári tanító, a nagy érteklődést pompásan kiélégítve, mutatta be idei I. osztálybeli növendékeinek egy kis csoportjával a legújabb olvasástani módszert, a fónomimikát. Előadásból egy a jelen volt körtagok, mint a többi növendék sok hasznosat tanulhattak. Előadását a tavaszi közgyűlésen folytatja. Ezután *Gubicza* Lajos körbeliok számolt be, mint a kör alküldött képviselője, a VI. egyetemes tanitógyűlés lefolyásáról. Tárgyalta s egyhangúlag elfogadta a kör a ezire-csesznek-bakenszombathelyi körö átiratát a kath. tanítók fizetésrendezése tárgyában. A körre vonatkozólag a proponált módozatot azonban akként változtatott — s ezt alkalmasabbnak tartja — hogy az egyházmegye minden tanítókörre keresse meg ez sorjében a kath. tanítók orsz. egyesületének elnökségét, mert a központi bizottságnak, majd az egyházmegyei közgyűlésnek összehívása sok nehézségbe ütközik s annyira hosszadalmas, hogy elkerülönk a fizetésrendezésről szóló javaslat parlament elé juttatásának határidejét. A naprend többi részét a nagyszámú folyó ügyek, az elnöki és a pénztárosi jelvetések foglalták le. A tavaszi közgyűlés helyéül *Lepsényi* jelölte ki a közgyűlés, amikora már említett fónomimikai előadason kívül *Wölkler* Márton a fonográfól és *Szabó* Sándor *Lepsényi* tanító szabadon választott tételről fognak előadást tartani. Végül a közgyűlést következőképen ejtette meg a közgyűlés. Elnök: *Gubicza* Lajos. Alelnök: *Wölkler* Márton. Jegyzők: *Székely* József helybeli és *Steinlein* Antal márkói tanítók. Pénztáros: *Gödl* Sándor. Könyvtáros: *Androvics* István. Választmányi tagok: *Dudás* Gyula peremartoni, *Bánkó* Géza kemencei, *Meszes* P. és *Szanyi* István veszprémi, *Keller* Károly jendr. *Klemenecz* Géza sólyi, *Horváth* Kálmán stóckeri, *Schnéider* Dániel n. vázsonyi, *Kersler* Rókus nádass-ladányi tanítók.

IRODALOM.

Nevelő kézimunka. A Szent-István-Társulat kiadásában megjelent *Augustin Imre* „Nevelő kézimunka” c. munkája, mely az új tanításterv anyagát teljesen felöleli. Az első kötet papíros- és lemez- (karton-) munkákat tartalmaz (ára 1 kor. 20 fill.); a második kötet agyagmunkákkal és fém munkákkal foglalkozik (ára 1 kor. 20 fill.); a harmadik kötet a famunkát és rovátkoló-faragást tárgyalja (ára 1 kor. 20 fill.). Ezenkívül minden kötet az egyszerű tanszerek készítését is megmutatja. A három kötetben mintegy 800 ábra van. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedésében (VIII., Szentkirályi-u. 28. és IV., Keeskenéti u. 2.) és az összes hazai könyvesboltokban. E valóban hűzaggató könyvet részletesen ismertetni fogjuk, most pedig átadjuk a szerzőnek, ki könyvének bevezető soraiiban ezeket írja: Egyes kulturálmunkában fölkarolták a kézimunkát, mert nagy gazdasági és szociális alapot, valamint mélyreható pedagógiai célokat tulajdonítanak a tanítás ezen ágának. Tanügyi kormányunk sok európai országot megelőzött azon intézkedésével, hogy úgy a tanítóképzők, mint a népisiskolák számára kiadott új tantervekbe fölvette a pedagógia ezen szép jövővel kecsegtető ágát is. Alulhíróit évek óta tanulmányozom e kérdést. Beutaztam Európa minden országit, hol a nevelő-kézimunka egyik-másik ágát tervszerűen űzik. A forrásnál szemléltem és tanulmányoztam. Tapasztaltam azt, hogy egyes országok csak egyes munkanemek iránt viseltetnek különös előszeretettel s a követt útton nagyot is haladtak. Mit lázonáltalvaikon nem követeltem ezeket, mert szem előtt kellett tartanom a nevelő célokat és elütő viszonyainkat. Vigyaznom kellett, hogy a fölvetett munkák megfeleljenek a magyar gyermek

testi erejének és érdekkörének. Ez nehéz munka volt, azért e tanmenet összeállításánál sok okos tanácsra és segítségre szorultam, azok tanácsára, kik hosszú idő óta foglalkoznak ezen munkanem gyakorlatívá tételével. Nagy halálal tartozom elsősorban a Deutscher Verein für Knabenhandarbeit (Leipzig) volt igazgatójának, dr. Götzének, aki megengedte, hogy ezen füzetem szerkesztésénél az egyesületi kiadványokat — mint a papírosmunka terén a legjobbakat — fölhasználhassam, és dr. Pabst-nak, a jelenlegi vezetőnek, ki tavaly ezen engedélyt megújította. Művem összeállításánál arra igyekeztem, hogy rendszeresen, hézagatlanul, a legelémibb dolgokból kiindulva, egyszerűről összetettre. Az első füzetben fölvettem a papíros- és falemez- (karton-) munkákat, a második füzet az agyagmunkával foglalkozik, függetlenül a gipszöntéssel és fém munkákkal, a harmadik pedig a famunkákat tartalmazza, függetlenül a rovátkoló-faragás elemeivel. Minden füzetben a tanszerek készítését, az iskolai kézimunka koronáját is fölvettem. Természetes, hogy az előirt tananyagot nem kell minden körülmények között szőszertint elvegezni. A gondolkozó tanító a helyi viszonyoknak és a szükségleteknek megfelelőleg itt-ott elhagy valamely munkát, melyet massal pótol, vagy amelyet megváltoztat. Így fogunk a magyar népelethől vett tananyaghoz jutni. Ennek összeállítása nem egy ember, hanem az összes magyar tanítótság feladata. A három füzet csak útmutatást akar adni arra nézve, mily gyakorlatok, berendezések, szerszámok és mily anyag felel meg a gyermeknek és a pedagógia követelményeinek. Aki tudja, mily nehéz gyakorlati dolgokat elméletileg megvilágítani, az megérti, hogy néhol miért terjedelmesek és laposak leírásaim. Nekem főleg arra kellett törekednem, hogy részletesen és pontosan leírjam a készítenő tárgyat és hogy a munkást annak utánzására képesítsen. Utra boesátom és a tanítók figyelmébe ajánlom műveimet. Dolgozunk e téren, gyűjtünk tapasztalatokat, melyek alapján idővel ezeknél jobb tanmeneteket állíthatunk össze. *Augustin Imre*.

Beküldetett. Tanítók (tanítónők, óvónők) jogai és köteleiségei. Elemi, felső nép- és polgári iskolai tanítók és tanítónők, kisdézők, tanító-, tanítónő- és óvónőképző intézeti növendékek, községi és hitfelekezeti iskolaszékek, állami iskolai gondnokságok, egyházi hatóságok, iskolafőntartók, tanfelügyelőségek, továbbá: községi előjáróságok, szolgabíróságok, egyházi és városi hatóságok, vármegyék és törvényhatósági közigazgatási bizottságok számára. Az érvényben levő törvények, szabályrendeletek, rendeletek, utasítások, elvi jelentőségű határozatok és döntvények alapján írta és összeállította *dr. Szabó Mihály*. Kis-Küküllő vármegye kir. tanfelügyelője. Szerző tulajdona. Negyedik bővített és teljesen átdolgozott kiadás. Kapható szerzőnél Dicsőszentmártonban. Ára 5 kor.

KÜLFÖLDI TANÜGY.

Olaszországi tanítók helyzete. *Orlando*, a legfrissebb olasz közoktatásügyi miniszter serényen dolgozik a népoktatás reformján. Az új törvényjavaslatot, mire törvény lesz, behatóan fogjuk ismertetni. Addig is fölmlítjük, hogy az olasz tanítótság a javaslattal semmiképpen sincsen megelégedve. Különösen az bántja őket, hogy képezde végzése nélkül mindenféle elemeket bocsátanak tanítói képítésre, ha életanulmányaik után némi pótvizsgának vetik alá magukat. A tanítókat továbbá különösen az bántja, hogy a tanítónők magasabb kiképzés dolgában több előnyben részesülnek, mint ők. Így például Olaszországban az elemi iskolai tanítónő azzal az oklevéllel fölvetetheti magát egyetemre (igaz, hogy a hallgató urak, a filozofusok nemcsak őket, hanem filozofus

nőkollegáikat is, akik rendszeresen érettségi bizonyítvánnyal voltak ellátva, a szóteljes értelmében erőszakkal kergeték ki több egyetem épületéből), vagy olyanképezdőkre, amelyek középfokú iskolákra képesítettek, míg a tanítók érthetetlenül ebben a kedvezményben nem részesülnek. Mindez, de főleg a fizetésrendezés keseríti el az olasz tanítóságot s ebben az elkeseredésben osztoznak a tanítónők is. Elég legyen egyelőre annyit mondanunk, hogy míg az új fizetésrendezés mellett is Olaszország lesz azon tekintetben Európa legnyomorúságosabb állama. Az új törvény tehát nagyon keveset fog lendíteni a tanítói személyzet sorsán, dacára hogy a községeket különösen szándékozik megrendszabályozni, amelyek eddig példátlan lelketlenséggel jártak el a tanúgy körül. Ne esodáljuk tehát, hogy az olasz tanítóság olyan elkeseredetten tiltakozik az új törvény ellen, amelyben különben szándékoznak gondoskodni a katolikus népiskolákat megnyomorító paragrafusokról is. Es különösen ezúttal olasz lapokban kétségbeejtő részleteket lehet olvasni a tanítók és tanítónők nyomoráról. Ha ilyenek derülnek ki Olaszország leggazdagabb vidékeiről, milyenek lehetnek az állapotok a nyomorúságos Dél-Itáliában? Lombardiában például, tehát a legjómódubb tartományban, s különösen *Vicenza* vidékén a falusi tanítónak átlag a legszükségesebbeken kívül nem marad napiköltsége több tíz centeszimónál, ami tíz fillernél valamivel kevesebb. Ha lapot azaz napilapot járát, amelynek ára Olaszországban öt centeszimó, az a nagy summa leolvad felényire ezen kell dohányozni, vagy bort innia, olyan országban, amely a szó teljes értelmében fürdik a borában, de a fogyasztási adó miatt nem adhatja alább literjét 20 centeszimónál. Ilyen viszonyok között továbbképzésről, könyvek vásárlásáról, folyóiratokra való előfizetésről stb. szó se lehet. Tessék most már elgondolni, hogy mi lesz az ilyen tanítóval, ha családost alapt! Még kukoricapolentával sem táplálhatja gyermekeit, akik pedig esodálatosan nagy számban szoktak lenni olasz tanítói házaknál. Hasonlóan végtelenül koldús a helyzetük a gazdag Felső-Olaszország falusi tanítónőinek is. Nekik megfelelően kisebb a fizetésük a férfikollegáikénál; de átlag, tegyük föl egy kis piperére is alig jut több 10 centeszimónál, szerény toaletton pedig még a legszerényebb tanítónőnél sem szabad megütközni. Olvastunk és hallottunk azonban nem egy cifrább esetről is. A gazdag Felső-Olaszország nem egy jómódú falujában ugyanis a tanítónő szabad idejét kénytelen magánháznaknál közönséges családi minőségben eltölteni, csak azért, hogy megélhessen. S ez talán még tűrhető állapot, ha nem volna egy tanítónőre nézve vég nélküli megalázó. Van azonban ugyanott közöttük nem egy, aki kénytelen korezmába állani be szolgálónak s ezt türi az illető községi eljárárság, mert nem akarja becsületesen fizetni a tanítónőt. Részeges korezmázó alakokat éjjelenként kiszolgálni: ez valóban méltó földadat tanítónőhöz! S ez a szolgáló tanítónő oktassa azután jó

erkölcsökre a gyermekseréget! Mindezen állapotokra gyógyyszerül jeles és előkelő olasz tanferfiak azt ajánlják, hogy hát a tanítók tanítónőket ugyanazon iskolánál vegyenek feleségül, illeténeken jobban lesz a dolguk, mert összerakhatják a garasáikat. Joggal jegyezték meg erre a receptre, hogy hasonló esetekben is jelentékenyen nehezebb lesz a sorsa a tanítónőnek, mint anyának, mert iskolából hazajövet otthon ezernyi teendő fogja várni, amelyekben férje a dolgok természeténél fogva nem osztozkodik vele. Egy szóval Olaszország népoktatási állapotok dolgában a legeslegutolsó a művelt európai államok között, s ezen az új törvény sem fog sokat változtatni.

VEGYESEK.

A nyitrai püspök jötekonysága. Trensénből írják. Bende Imre nyitrai püspök a trencsénmegyei róm. kath. iskolák céljaira 39.000 koronát adományozott, mely nagylelkű és hazafiás áldozatkészségeért Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter őszinte elismerését és köszönetét nyilvánította.

A kath. tanítók igaz barátja. *Mayer Béla* dr. választott püspök, kanonok, a kalocsai érseki megye főtanfelügyelője, tudvalevőleg 20 ezer koronás alapítványt tett le régebben az érseki megye tanítóinak segélyezésére: ezt az alapítványt tavaszkor titokban 80 ezer koronára egészítette ki a nemesszivű főpap. A kalocsavidéki róm. kath. tanítóegyesület elnöke f. hó 6-án tartott közgyűlésén megis tudomására hozta ezt a megjelent tanítóknak, kik erre tömegesen jelentek meg a jószívű püspök előtt, hogy hálás köszönetet mondjanak a nemvárt jötelemért. A püspököt láthatólag zavarba ejtette tettének nyilvánosságra hozatala, de később megis örömmel fogadta megyebeli tanítóit, kiknek hálás köszönetekre kijelentette, hogy ő nemcsak szóval kíván a tanítók barátja lenni, de a tanúgy munkásai iránt való szeretetét tettekben is kimutatni óhajta. Az érdekes gyűlés lefolyását a jövő számban részletesen ismertetjük.

Az Angolkisasszonyok budapesti nevelőintézetben főnnálló segítő-egyesület e hó 14-én tartotta évi közgyűlését *Walter Gyula* dr. preláts kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő elnökelete alatt. A szépen fejlődő egyesület bevételei a lefolyt egyleti évben 9844 kor. 49 fillerre rugtak, kiadásai pedig 9816 kor. 60 fillért tettek ki, amiből segélyezésre 2080 koronát fordított, míg 3902 kor. 13 fillért folyó számlára helyezett, 3422 kor. 32 fillért pedig értékpapírokat vásárolt. Az egylet vagyona 19543 kor. 80 fillér.

A komárommegyei kath. iskolák magyarsága. Nagy ünnepe volt f. hó 21-én Komáromban a Dunántúli Közművelődési Egyesületnek: ugyanis e napra több mint 200 nem magyarajkú tanuló jelent meg a városban, hogy az édes hazai nyelven örvendjenek és bemutassák, hogy a jó tanítók mily odaadással és szép sikerrel tanították meg őket a zengzetes magyar nyelvre. Összesen 23 iskolából gyűltek össze a tanulók és e számból 19 kath. iskola volt. Az egyesület ezen iskolák kiváló tanítóit szép erkölcsi és anyagi elismeréssel jutalmazta nemes fáradozásaikért.

A kath. iskola védelme. *Csáky Károly* gróf megyés püspök úr a *zagyaréksai* róm. kath. iskolaszéknek 500 koronára segélyt adott az iskola átalakítási költségeire. Vác-egyházmegyei tanítók, áldjátok e holt kezét!

Tanító-választás. Mult hó 28-án volt Jákón a kántortanítói választás. *Róthy Mihály* c. kanonok, ker. tanfelügyelő elnökelete alatt. A megválasztott kántortanító, *Lisztner Antal*, görbői kántortanító, csak úgy fogadta el megválasztását, hogy a hitközség az illetményét 400 koronával megjavította.

Megjelent a Katolikus Budapest c. kalauz azok számára, kik Budapest katolikus intézményei iránt ér-

ajándéknak. Ára félmentre 1 korona. Megrendelhető a Hegyruin Marianumi központi irodájában VII., Danjanich-utca 50.

A Tanítók Hunyadi-Haza Kolozsvárt. Az Eötvös-alap főiskolai internátusát, a kolozsvári Hunyadi-házát szeptember 30-án nyitotta meg Berzeviczy Albert miniszter. Az új internátus Kolozsvár legnagyobb terének, a Hunyadi-ternek déli oldalán van. A hozzávaló 2400 négyzetméter kiterjedésű szép telket Kolozsvár városa ingyen adta az Eötvös-alapnak. Az internátust Kozma Ferenc, volt kolozsvármegyei tanfelügyelő gondozza.

Tanítónövények kegyelete. A *szepeshelyi* róm. kath. tanítóképző-intézet a *Vörösmartus önképző- és zeneköre* hálás kegyelettel emlékezett meg október 6-án, vértanú halálát szenvedett hősről a következő tárgysorozattal: Honvédtüzér temetése, Hopintól, előadta: az ifjúsági énekkar. Megnyitóbeszéd, tartotta *Borán* Ferenc, Október 6. ifj. Abrányi Kornéltól, szavalta: *Matusosók* Róbert. Szabadság virága, Bartók Lajostól, szavalta: *Timkó* Károly. Gyászinduló, előadta: az ifjúsági zenekar.

Nemeslelkű plébános. A zombai (Tolnán) plébános, *Hozzha* Lajos úr, a plébániájához tartozó Murga község róm. kath. tanítóját, kit súlyos csapás ért, egy szép napon azzal lepte meg, hogy egy nagyobb összeget nyújtott át neki ajándékképpen, hogy súlyos helyzetéből kiségitse őt. A nemes tett önmagát dícséri.

Köszönetnyilvánítás. A Szent-István-Társulat nagymélt. elnökségének, mert róm. kath. elemi népiskolánk számára tankönyveket adományozni kegyeskedett, hálás köszönetet nyilvánítok. A magyarországi (Bars megye) róm. kath. iskolaszék nevében. Magyarórmál, 1904. október 9-én. *Holtgrét* János, kántortanító.

Értesítés. A Szent-István-Társulat *Sortiment-könyvkereskedése* a központi papnövelő-intézet közvetlen közelében, szemben az egyetemmel, IV. ker. *Kecskeméti-utca 2. sz.* alatt teljes föl-szereléssel már megnyílt. A bel- és külföldi irodalomban megjelent bármily mű, mely vallásunkkal nem ellenkezik, itt megrendelhető. *Tankönyvek az elemi iskolák, polgári és felsőbb tanodák, képzőintézetek, középiskolák, papnövelő-intézetek stb. részére, melyek eddig a társulati könyvkiadónival által szállítottak, ezentúl a könyvkereskedés útján lesznek beszerezhetők, hol nemcsak a Szent-István-Társulat összes kiadványai, de minden engedélyezett és használatban levő tankönyvrészletben van, esetleg a legrövidebb idő alatt beszerezhetők. Tanszerek, szemléltető képek, földgömbök, telluriumok, fal- és kézi térképek, természetrajzi, fizikai és egyéb tanszerek, valamint iskolai fal- és táblák raktáron vannak és szintén beszerezhetők.* Különös gondot fordít az ifjúsági irodalomra. Kívánatra készséggel elküldi, úgy helybeli, mint vidéken lakó megbízóinak az irodalom legújabb termékeit megtekintésre vagy választásra, különösen figyelembe véve az egyéni óhajításokat. Az üzletben tágas, világos olvasóterem áll a t. látogatók rendelkezésére, hol az irodalom újdonságai mindig megtekinthetők. *A Szent-István-Társulat ezen új vállalatát olvasóink szives figyelmébe ajánljuk, egyben tájékoztatul hangsúlyozzuk, hogy a nagymélt. püspöki kar magas rendelkezése értelmében a kath. tanintézetekben elsősorban a Szent-István-Társulat kiadványai és csak azután a tankönyv-vizsgáló bizottság által elfogadott és a hivatalos könyvgyűjteménybe felvett tankönyvek használhatók.* Hogy iskolai hatóságaink kivétel nélkül eleget tegyenek

a nagymélt. püspöki kar ezen magas rendelkezésének, azt a keresztény nevelés és oktatás érdekei sürgetik.

Szerkesztői üzenetek.

M. J. 1. A szülőnek jogában áll gyermekét *saját lakásán* magánúton taníttatni, de a tanköteles gyermek nyilvános iskolában vizsgálni köteles. 2. Házi tanító nem okleveles tanító is lehet. 3. Ha egy házhoz több tanköteles gyermek jár tanítás végett, az magániskola. A magániskola tanítója csak okleveles tanító lehet. Mindezekről az 1868. évi XXXVIII. l.-c. intézkedik. 4. A magántanulók vizsgadíját az illetékes iskolai hatóság állapítja meg. — **Gy. J.** Levélben feleltünk. — **H. B.** Ha a díjlevélben kötelezve nincs, avagy állását annak idején ily szokással foglalta el, külön díjazás nélkül nem kötelezhető. — **P. F.** Oly miniszteri rendeletet nem ismerünk. A kath. tanítóságot a kir. tanfelügyelő gyűlésre össze nem hívhatja: ily gyűléseken hivatalból nem elnökölhet. Az esetet jelenték be az illetékes egyházi főhatósághoz. — **Z. M.** Ismertettük. — **B. F.** Annak idején üzentünk, most megismerteltük, hogy közlésre vár. Valószínűleg a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz intézendők. — **K. M.** Beküldtük és támogatni fogjuk. — **B. F.** A tanító csak fegyelmi vétség esetében, fegyelmi úton mozdítható el állásáról. Forduljon kérelemmel az illetékes egyházmegyei főtanfelügyelőséghez. — **D. F.** A «Kalocsai Néplap»-ot nem kaptuk. A jövő számra kérjük.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A kis-vendéghi (Nyitra) kántortanítói állomásra, melyre csak tótul tudók pályázhatnak, tisztán egy tótul nem tudó pályázó jelentkezése miatt újból hirdetek pályázatot. Jövedelme: Szántóföld, rét és kert használatra 52 kor. 60 fill., legeltetés 2 darab szarvasmarhára és 4 drb. sertésre pénzegetéért 64 kor., 9 öl kérgezett tölgyfa 97 kor. 20 fill., párbérgabona 160 kor., tandíj 355 kor., ismétlőiskoláért 21 kor., községi segély 74 kor. 20 fill., stóla 240 kor., orgonapénz és ostsütés 25 kor. 36 fill. Négy korona 48 fillér földadólevonással 1084 kor. 88 fill. Pályázatok *Klasz Imre* plébánosra címzendők legkésőbb november 8-ig. *Klasz Imre*, plébános. 555 1—1

A hidasi (Pozsonym.) egyesületi óvodánál az óvónő nyugdíjbavonulása folytán megüresedett állásra pályázat hirdettük. Jövedelem: az óvodát főtartó Pozsony vármegyei Közművelődési Egyesülettől 600 kor., datatartásra 160 kor., egyszobás lakás és fűtés. Pályázhatnak róm. kath. vallású okleveles óvónők. Tannyelv magyar. Szabályszerűen felszerelt kérvények f. évi október 30-ig *Bognár Gergely* plébánoshoz küldendők Hidasra u. p. Eberhard. Az állás kinevezés után azonnal elfoglalandó. 549 1—1

A peredi (Pozsonym.) róm. kath. népiskolánál megüresedett III. tanítói állásra pályázat hirdettük. Fizetése készpénzben a kántortanítótól 240 korona, mely havonként fizetendő, a hitközségtől 160 kor. Jelmezést a kántortól kap. Lakása: egy szoba fűtéssel. Ezen állásra a folyamódványok f. évi október 30-ig ifj. *Morvay Lipót* zsigárdi alesperes tanfelügyelő urhoz nyújtandók be. A választás október 30-án lesz. *Bartoss János* plébános. 548 1—1

Bátorkeszen (Esztergomm.) tanítói állás. Lakás és 800 korona fizetés. Tartozik ismétlősöket is tanítani. *Erdőssy István* elnök. Határidő október 30. 544 1—1

A csallóköz-csütörtöki magyarajkú önálló tanítói állomásra, melyre csak nőtlének, illetve tanítónők is pályázhatnak, a választás f. év november 5-én, délelőtti 9 óra kor. tartatik meg. Jövedelme mindennapi tanításért 680 kor., ismétlő iskoláért 120 kor. és 18 kor. failletmény. Lakása egy butorozott szobából áll. Köteles egy kijelölendő osztályt önállóan vezetni, az ismétlő oktatást kezelni

és esetleg a kántortanítói teendőikben segédkezni. A folyamatos munkát a csütörtöki róm. kath. plébániahivatalnál nyújtandók be. Személyesen megjelenés előnyben részesül. Megváltás utóköltésére kap 12 kor.-t; tanév közben állomását el nem hagyhatja. *Iskolaszék.* 553 1—2

Egri érseki megye

Ape (Hevesm.) róm. kath. népiskolájának III—IV. osztályánál tanítói állásra pályázat hirdették. Javadalma: 800 korona, csinos szoba fűtéssel. Pályázati határidő november 2. *Hevesy József.* isksz. elnök. (Pósta, távirda, vaspályá.) 552 1—1

Győri püspöki megye.

A dorffői róm. kath. osztálytanítói állásra pályázatot hirdetünk. Fizetése: 800 kor., 2 szoba, konyha, éleškamra, pince, 20¹/₂ köbméter fa, amelyből egy tanterem is fűtendő, gyümölcsös és zöldséges kert. Tannyelv német-magyar. Kötelességei a díjlevél szerint. Határidő: november 4. Cím: *Mersich Márton* iskolaszéki elnök, Sopron-Köhalomban. 547 1—1

Kassai egyházmegye.

A vehéci (Zemplénm.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Jövedelme: a hitközségtől készpénzben 360 kor., államsegély 218 kor., stóla 50 kor., párbér 10 köből rozs és 10 köből zab, 5¹/₂ hold szántóföld és 3 öl tűzifa. Kérvények főt. *Székely Vince* isksz. elnökhöz okt. végig küldendők. Próbaorgonálás végett személyes megjelenés kívánatik. 546 1—2

Nyitrai püspöki megye.

Gyaraki magyar-tót tannyelvű róm. kath. iskolánál a tanítói állás nov. 3-án betöltendő. Pályázhatnak okleveles tanítók vagy tanítónők. Jövedelem: községtől 600 korona, ismétlőoktatásért 20 korona, rét jövedelme 100 korona, tandíj tanulónként 2 korona = 140 korona. Iskola fűtésére 2 öl fa. Lakás mellett 1/2 holdnyi kert. Sz. Mihályr (Nyitra) *Hoics Márton* plébános. 550 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Ragályi (Gömörm.) kántortanítói állomásra október 27. délelőtt 10 órára pályázat hirdették. Javadalma: a hitközségtől 500 korona, államsegély 300 korona előleges havi részletekben és 2 szoba, konyha, kamra, 300 □ öl kert, 4 m. tűzifa. Kérvények a ragályi róm. kath. plébániára küldendők. 545 1—1

Szatmári egyházmegye.

Ungszennai róm. kath. orgonistatanítói állásra pályázat nyitattik. Jövedelme: a) két szobás lakás, b) hitközségtől 200 kor., c) fára 186 kor. ebből fűtendő az iskola is, d) államsegély 54 kor., e) párbér 50 köből rozs és tenzeri, f) hat hold föld, g) alapítványi misékért 70 kor., h) 1800 lélek után stóla. Gyermektemetés 1 kor., felnőtt temetés 2 kor., búcsuzatón 2 kor. Házassági hirdetésért stólát nem kap. Énekesmise 1 kor., liberával 1 kor. 50 fill. A kérvények okt. 26-ig nagys. és főtiszt. *Csechiczky József*, apát-esperes úrhoz intézendők Tiba, u. p. Szobránc. Személyes megjelenés kívánatos. Tanítási nyelv magyar és tót. 529 2—2

Veszprémi egyházmegye.

Az ugodi (Veszprémm.) róm. kath. iskolánál lemondás folytán üresedésbe jött osztálytanítói állásra pályázat hirdették. Javadalma: polgári évre 800 korona, hutorozott szoba fűtéssel. Kötelessége: egyik tanteremben az oktatást kezelni, gyermekeket templomba kísérni, rájuk felügyelni, kántoriakban segédkezni, esetleg az ismétlőtan-kötelesek egyik nembeli tanulókat külön díjazás mellett oktatni. Kérvények *iskolaszéki elnökhöz október 29-ig* küldendők. 551 1—1

„Magyar Kántor”, temetési szertartások, kidolgozott búcsuzatók és miseénekek dallamosított gyűjteménye. Füzre 2 korona, kötve 3 korona. Torontáltorda. *Biczók F.* kántor. 355 8—9

„MAGYAROK CSILLAGA“

Vezérkönyv Erzsébet-gyászünnepélyek sikeres rendezéséhez, 35 remek költemény, több beszéd és hangjegyes Erzsébet-dallal. A képekkel díszített igen csinos mű nov. 1-én hagyja el a sajtót. Megrendelhető *Ludwigh Béla* úrnál *Üllön.* Pest mellett.

Ára 1 korona 20 fillér.

Az olvasás tanítását és tanulását az eddigi módszerek között legkönnyebbé teszi:

«Eljárásom a fononimika segítségével való olvasás tanításában»

című részletes útmutatást nyújtó vezérkönyv. Irta: **Péter József** tanító. II. kiadás Kapható a szerzőnél 1 korona 5 fillér beküldése ellenében (**Vág-Sellyén**).

556 1—3

24 eredeti dallamos praeludium

utalványon rendelve csak 1.50 kor. utánvételes rendelés 55 fillérrel többé kerül.

Szeged 6. **Zámbó Károly** kántor.

517 3—5

Orgonaépítési műintézet.

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utcza 48.

cs. és kir. udvari szállítók, a **Szentsír** jövágja, a **Ferencz Jozsef**-rend lovagja.

A parisi és becsi világtalálaton stb. helyről kiténtetve.

Legelőcsőbb arban és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta legyomasú csörendszerint (pneumatikai) tartós, nemes hangú orgonákat szállít. 30 év óta 980 orgonát szállított. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokat a legmésékeltébb arban és lelkiismeretes pontossággal teljesít. Orgona jokarban tartása mersékelt arban elválaltatik. Tervezetek és rajzok kivanatra díjtalanul.

A

Szent-István-Társulat

kiadványai.

Tanszerek és iskolai nyomtatványok.

Bárány. Fali-tábla az írva-olvasás oktatásához. Ötödik kiad. 24 lap. Kruda K 4.80

— Fali-tábla az írva-olvasás oktatásához. Ötödik kiadás. 24 lap. Vászorra huzva K 24.—

Bárány-Fuchs Johann. Wandtafeln zum ABC und Lesebuch. 14 lap. Kruda ... 3.60

— Wandtafeln zum ABC und Lesebuch. 14 lap. Vászorra huzva K... 20.—

Bizonyítvány népiskoláknak. Egy pld. ára 6 fill. 25 pld. K 1.20. 50 pld. K 2.20. 100 pld. K 4.—

Gyórfy János. Fali Egyszeregy. (130/80 cm.) Használati utasítással a népisk. I—II. oszt. számára 1944—1902. sz. miniszteri rendelettel engedélyezve. Ára csak papíron K ... 1.20

— Fali egyszeregy. (130/80 cm.) Használati utasítással a népisk. I—II. oszt. számára 1944—1902. sz. miniszteri rendelettel engedélyezve. Vászorra felhuzva, léceikkel K ... 3.20

Mócsy. Fali-tábla az írva-olvasás oktatásához. 24 l. Kruda ... 4.80

— Fali-tábla az írva-olvasás oktatásához. Vászorra felhuzva K ... 24.—

Mócsy-Schultz. Wandtafeln zum ABC und Lesebuch. 14 l. Kruda K ... 3.60

Mócsy-Schultz. Wandtafeln zum ABC und Lesebuch. Vászorra huzva K ... 20.—

Mulasztási kimutatás. Egy iv 119 rov. Ivenként K04

Munkanapló. Összeállította Bobori János. Szép papíron, rovatos 5 nagy iv. 20 old. Ára füzve 30 fill. Tábla hozzá, mely több éven át is használható és melybe a füzött munkanapló zsinórral beilleszthető. 80 fill. (Együttesen K 1.10)

Uj naplóivek. A/1. minta: Főlcélteli napló a róm. kath. kisdudóvodák és menedék-házak számára. Belív 32 rovattal, címív 24 rovattal. Ára ivenként K04

— A/2. minta: Főlcélteli napló a róm. kath. népoktatási tanintézetek számára. Belív 32 rovattal, címív 24 rovattal. Ára ivenként K04

— B/1. minta: Mulasztási napló a róm. kath. kisdudóvodák és gyermekmenedék-házak számára. Egy iv négy gyermek számára szolgál. Ivenként K04

— B/2. minta: Előmeneteli és mulasztási napló a róm. kath. népiskolák számára. Egy iv négy gyermek részére szolgál. Ára ivenként K04

Számológép golyókkal K ... 13.—

Számológép kisebb alakban K... 8.—